

3. Прудеус О. Проблемне навчання як ефективний метод пізнавальної діяльності учнів старшої школи. URL: <https://core.ac.uk/reader/327107850>(дата звернення –14.05.2024)
4. Трегуб О. Методика організації проблемного навчання студентів-педагогів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Педагогіка, соціальна робота».2014.Вип. 33. С. 196–199.
5. Цуркан Т., Красій Н. Шлях до успіху – через проблемне навчання. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015. №10 (54). С. 313–318.

Напрямок 6. *Сучасні проблеми методики навчання української та зарубіжної літератури у закладах середньої освіти*.

Ірина Скуба

здобувачка вищої освіти 4 року навчання за першим (бакалаврським) рівнем історико-філологічного факультету ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», м. Рівне

Науковий керівник к.п.н., проф. Л.М.Овдійчук

ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ТВОРУ О. КОБИЛЯНСЬКОЇ «Valse MELANCOLIQUE» НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ: КОНТЕКСТНИЙ АСПЕКТ

Досліджувана нами проблема є достатньо важливою, оскільки під час вивчення твору в рамках шкільної програми виникає необхідність звернення до контексту, що допомагає краще зрозуміти його значення та глибше проникнути в літературну спадщину письменника. Тобто, вивчення твору О. Кобилянської «Valse melancolique» за допомогою контекстів: історичного, біографічного, літературознавчого, культурологічного та мистецького, – дозволяє учням поглибити свої знання про авторку, її творчість та час, у якому вона жила. Українська література має багату історію та традиції, які варто враховувати під

час вивчення художніх творів у школі. Аналіз контексту, зокрема, основних подій та тенденцій того часу допомагає учням краще зрозуміти задуми автора, його мотиви та ідеї.

Актуальність вивчення твору О. Кобилянської «Valse melancholique» у школі через контекст полягає у можливості пізнання багатозаровості літературної спадщини письменниці, її значення для української літератури та культури загалом.

Ольга Кобилянська є однією з найвідоміших українських новелісток, яка відіграла значну роль у розвитку української літератури. Вона відома своїми широкими знаннями, глибокою соціальною спрямованістю творчості та феміністичними поглядами, які часто простежуються у її новелах, повістях, романах.

Новелістику О. Кобилянської досліджували В. Вознюк, О. Грицай, Н. Томашук, М. Моклиця, Н. Венгуренко, Р. Хаджинова та інші. Проаналізувавши наукові статті, можна сказати, що новели Ольги Кобилянської характеризуються феміністичним ракурсом, реалізмом, психологічною глибиною, соціальною критикою, символічними елементами та регіональним колоритом. Стиль письма Кобилянської – це реалістичне зображення природи, людини і суспільства. Вона віртуозно вловлює реалії життя, часом заглиблюючись у найсуворіші аспекти. Її історії часто відображають соціально-економічні умови та політичний клімат доби (кін. 19 – поч. 20 століття).

Ольга Кобилянська вважається однією з найвидатніших українських письменниць. Її твори відзначаються глибоким змістом, проникливими спостереженнями, майстерним описом психології персонажів.

Мета дослідження: представити методику контекстного аналізу новели Ольги Кобилянської «Меланхолійний вальс» на уроках літератури.

Новела є вражаючим відображенням життя трьох жінок, які відзначаються своїми власними унікальними думками та світоглядом, не вписуючись у традиційні норми тогочасного уявлення про жіночі ролі. Головна

ідея твору закріплює думку про свободу вибору жінкою власного шляху у житті та наголошує на необхідності створення умов для її самореалізації. Це проявляється у тому, що героїні новели виходять за межі стандартних стереотипів та виражають власні погляди на світ, не обмежуючись традиційними очікуваннями суспільства щодо жіночої ролі. Музика виступає центральним образом твору, вказуючи на важливу роль творчості та самовираження для цих жінок. Музикантка Софія Дорошенко, яка стає ключовою фігурою у сюжеті, представляє в собі символ вільної самореалізації та виразу індивідуальності через мистецтво [1; с. 47].

Після прочитання твору «Valse melancolique» учні дізнаються про особливості літературної доби, розвиток феміністичного руху, роль жінки у суспільстві. Розгляд цього тексту допоможе дітям заглибитися у літературну епоху, коли він був написаний, а саме добу модернізму, для якої характерне поширення феміністичного мислення. Вони краще зрозуміють історичний та культурологічний контекст і розширять свій світогляд. Твори Ольги Кобилянської відбивають культурні особливості українського суспільства кінця 19 – початку 20 століть. Розкриваючи проблему жіночої ідентичності, «Valse melancolique» змушує десятикласників задуматися над роллю жінки у суспільстві, її статусом та суспільними обмеженнями. У цій новелі авторка вдається до прийому психологічного портрету головних героїнь, що змушує читачів співчувати їм та розуміти їхні проблеми. Окрім того, у «Valse melancolique» порушується питання мистецтва і його ролі в житті людини. Авторка твору ставить героїнь перед вибором між сімейними обов'язками і власним художнім розвитком. Це дає можливість зрозуміти, що мистецтво може бути не просто прикрасою життя, але й серйозним способом самовираження та завоювання свободи. Вивчення новели «Valse melancolique» формує естетичні почуття учнів, оскільки вона наповнена яскравими образами, виразними художніми засобами та різними стилістичними прийомами. Це дає змогу розвивати у здобувачів здатність сприймати й аналізувати художні твори, розуміти їх глибину.

Таким чином, «Valse melancholique» Ольги Кобилянської – це справжнє мистецтво слів та відчуттів. Письменниця сміливо використовує художньо-виражальні засоби, такі як метафора, паралелізм, діалоги та символи, щоб розкрити глибину емоцій та почуттів, надаючи твору неповторну атмосферу. Окрім вище наведених аспектів, «Valse melancholique» можна аналізувати, спостерігаючи за живописом. За допомогою мистецтва можна також показати вплив музики, зокрема, вальсу, на настрій і поведінку героїні [2; с. 3].

Таким чином, твір «Valse melancholique» Ольги Кобилянської є важливим та глибоким твором української літератури, який не лише відображає талант письменниці, але й стає ключовим для розуміння її особистого світогляду та соціокультурного контексту епохи. Новела втілює в собі багато елементів авторської біографії, а особисті переживання та почуття Ольги Кобилянської розкриваються через призму життя героїні. Стилістична майстерність письменниці виявляється в яскравих описах, художніх засобах та увазі до деталей. Твір спрямований на дослідження глибин людського досвіду, розкриваючи такі теми, як кохання, зрада, соціальна несправедливість. Ольга Кобилянська вдало використовує метафори, символізм, алегорію та інші художні засоби, розкриваючи внутрішній світ своїх персонажів. Героїні новели, хоча різні за характером, об'єднані спільною метою – пошуком краси та гармонії у своєму житті.

Отже, за допомогою контекстного аналізу ми можемо розкрити особливість новелістики Кобилянської, для якої характерні яскраві описи, увага до деталей, розкриття глибин внутрішнього світу героїв, заглибленість у такі теми, як кохання, зрада, жінка і суспільство, соціальна несправедливість і боротьба за особисту свободу. Її новели значно ефективніше сприймаються через біографічний, літературознавчий, історико-культурний та мистецький контекст, спонукають до роздумів і допомагають сучасним десятикласникам осягнути стиль, мову, манеру оповіді, усвідомити глибоке дослідження письменницею тогочасних соціальних проблем, а також зрозуміти, що Ольга Кобилянська – одна із найвизначніших українських новелісток свого часу.

Список використаної літератури

1. Наєнко М. Художня література України. Від міфів до модерної реальності. К. : Вид. центр «Просвіта», 2012. 1088 с. с.581.
2. Кобилянська О. Valse melancholique (Меланхолійний вальс). URL: <https://www.ukrlib.com.ua/books/printit.php?tid=2457>
3. Яценко Т. Мистецький контекст в оновленому змісті сучасної шкільної літературної освіти. С. 1-10. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/722004/1/Мистецький%20контекст%20в%20оновленому%20змісті%20сучасної%20шкільної%20літературної%20освіти.pdf>

Напрямок 6. *Сучасні проблеми методики навчання української та зарубіжної літератури у закладах загальної середньої освіти.*

Юлія Шелест

здобувачка вищої освіти 4 року навчання за першим (бакалаврським) рівнем історико-філологічного факультету ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука», м. Рівне

Науковий керівник к.п.н.,проф. Л.М.Овдійчук

МЕТОД ПРОЄКТІВ НА УРОКАХ ЛІТЕРАТУРИ: ОСОБЛИВОСТІ ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ

Зміни в інформаційному суспільстві та перехід від наголосу на знання до компетентнісного підходу у навчанні вимагають застосування сучасних освітніх технологій та відповідних методів. Один із інноваційних методів навчання української літератури, що отримав значне визнання, – метод проєктів.

Метод проєктів – це підхід до навчання, що базується на реалізації конкретних проєктів чи завдань, які стимулюють активну участь учнів у власному навчанні та розвитку. Визначення методу проєктів, як це висловив Л. Полат, відображає ключові аспекти цього підходу до навчання. Зокрема,